

เทศกาลพระธาตุหลวงเป็นประเพณีบุญที่จัดขึ้นในช่วงปลายปีของทุกปี และในปี 2559 ที่ผ่านมา สปป.ลาวได้มีการจัดพิธีเฉลิมฉลองครบรอบ 450 ปี เจติยพระธาตุหลวง ณ นครหลวงเวียงจันทน์อย่างยิ่งใหญ่ มีการจัดงาน "เทศกาลพระธาตุหลวง และมีกิจกรรมมากมาย ได้แก่ ขบวนแห่ปราสาทหุ่นขี้ผึ้งซึ่งประกอบไปด้วยหุ่นขี้ผึ้งมากกว่า 450 ตัว การออกร้านขายสินค้าและอาหาร และการแข่งขันกีฬาพื้นบ้านลาว "ติกกี (Tikhy)

การบูรณะซ่อมแซมพระธาตุหลวงนี้ ประกอบไปด้วยการซ่อมแซมโครงสร้างหลัก การตกแต่งสีทองรอบองค์พระธาตุ สภาพแวดล้อม ระบบไฟฟ้าและอื่นๆ ไฮไลต์ของงานอยู่ที่พิธีประดับใบไมทองที่ยอดขององค์พระธาตุ ซึ่งใบไมทองเหล่านี้ทำมาจากแผ่นทองคำบริสุทธิ์หลอมหลายร้อยบาท ผู้คนส่วนใหญ่ที่มาร่วมชมงานพระธาตุหลวงมักนิยมถือขึ้นเงินและดอกไม้ธูปเทียนเพื่อมาสักการบูชาองค์พระธาตุและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ประดิษฐานอยู่รายรอบองค์พระธาตุด้วย

พระธาตุหลวงถูกสร้างขึ้นในสมัยที่อาณาจักรขอมยังมีความเจริญรุ่งเรือง สมัยนั้นนครเวียงจันทน์ถูกปกครองด้วยกลุ่มคนที่เรียกตนเองว่า "จาม" โดยนักวิจัยเชื่อว่ารูปแบบโครงสร้างของพระธาตุหลวงแต่เดิมเป็นอนุสาวรีย์สี่เหลี่ยมและมียอดสูง พระธาตุหลวงแต่เดิมนั้นถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเสมือนสถานที่เพื่อสักการบูชาของประชาชน ภายหลังในศตวรรษที่ 16 พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชได้ทรงโปรดให้มีการบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุหลวง โดยทรงให้สร้างเจติยองค์ใหญ่ทับเจติยองค์เดิม ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาอนุสาวรีย์แห่งนั้นจึงได้รับการขนานนามว่า "ธาตุหลวง"

ในสมัยจามนั้นเป็นยุครุ่งเรืองระลอกที่สองของพระพุทธศาสนาในประเทศลาวและตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดีย พระโศกและพระอุตรพระอมด้วยปัญญาวัคคิทั้ง 5 ได้นำสิ่งที่เชื่อว่าเป็นพระอัฐิในสวนของพระกสิณ (กระดุกสะเอว) ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาประดิษฐาน ณ เมืองเวียงจันทน์ในปีพุทธศักราช 218 ในขณะนั้นได้นำไปประดิษฐานไว้ที่เขากุหลวง ผู้ปกครองเมืองเวียงจันทน์ในสมัยนั้น คือ พญาจันทบุรี ประสิทธิศักดิ์ ได้สร้างเจติยฐานทรงสี่เหลี่ยมมียอดสูงในปีพุทธศักราช 236 โดยมีชื่อว่า พระเจติยโลกจุฬามณี

ตามตำนานพระธาตุพนม หรือที่รู้จักกันในชื่อด่านอูร์งคธาตุ พระเจ้าอโศกมหาราชได้มีพระราชานุญาตให้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุลงในพระธาตุหลวง ณ เมืองเวียงจันทน์แห่งนี้ด้วย นอกจากนี้ ด่านาน เดียวกันนี้ยังได้กล่าวอีกด้วยว่ายังได้มีการนำพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปบรรจุในพระเจติยอีก 84,000 แห่ง ทั่วโลก ซึ่งตรงกับตัวเลข 84,000 พระธรรมชั้นที่ ถูกบันทึกไว้ในพระไตรปิฎกอีกด้วย